

Jaarverslag 2022 van de Commissie van Toezicht van RJIJ de Hartelborgt te Spijkenisse

April 2023

Inhoudsopgave

1. RJI De Hartelborgt in Spijkenisse	2
2. Samenstelling Commissie van Toezicht	3
3. De cijfers	4
4. Werkwijze en taken van de Commissie van Toezicht	5
5. De toezichthoudende taak	5
6. De bemiddelende taak	6
7. De rechtsprekende taak	7
8. De adviserende taak	8
9. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen	10
10. Conclusie	11

1. RJI De Hartelborgt in Spijkenisse.

De Hartelborgt in Spijkenisse is één van de vier locaties van de Rijks Justitiële Jeugd- inrichting (RJI). De andere locaties van de RJI zijn Den Hey-Acker in Breda, de Hunnerberg in Nijmegen en Horsterveen in Evertsoord. Laatstgenoemde inrichting is eind september 2021 geopend en doet tot op heden dienst, om de druk op de inzet van overbedden in de overige RJI's te verminderen.

RJI De Hartelborgt biedt plaats aan 105 jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 24 jaar. Alleen deze locatie van de RJI kent een afdeling voor ernstige crisis (FOBA) en een afdeling voor jeugdigen met ernstige psychiatrische problematiek (VIC).

RJI De Hartelborgt biedt de jongeren structuur en brengt hen vaardigheden bij welke volledig in het teken staan van een succesvolle terugkeer binnen onze samenleving. De jeugdigen worden voortdurend gestimuleerd om mee te doen aan het geboden programma, leren keuzes maken, samen te werken en gaan naar school.

Binnen RJI De Hartelborgt zijn diverse afdelingen, te weten:

Brandaris

- Ra   Kort verblijf
- Steng   Kort verblijf
- Bezaan   Kort verblijf (bijzondere groepen)

Noorderhoofd

- Mast   Lang verblijf
- Gaffel   Lang verblijf
- Giek   Lang verblijf (bijzondere groepen)

Vuurduin

- Anker   Foba
- Talie   Leeg
- Schoot   Foba

De Noord Hinder

- Nagel   VIC
- Kikker   VIC
- Bolder   VIC

Westerschouwen

- Steven   Re-integratie
- Roer   Re-integratie

De afdelingen Roer en Steng zijn de basisgroepen.

Doelgroep

In RJI De Hartelborgt zitten jongens die om een strafrechtelijke reden zijn opgenomen in een jeugdinrichting. Ze zitten hier op basis van een preventieve hechtenis, nachtdetentie, jeugddetentie of PIJ-maatregel. Op de Foba worden ook meisjes opgevangen; vaak ter bescherming van zichzelf.

Contactgegevens de Hartelborgt

Bezoek- en postadres:
RJI De Hartelborgt
Borgtweg 1
3202 LJ SPIJKENISSE

Tel. 088 07 12 400

2. De samenstelling van de Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht bestond in 2022, inclusief de voorzitter, uit elf leden en wordt bijgestaan door de secretaris. Drie leden treden vast op als voorzitter of plv voorzitter van de beklagcommissie, de overige acht als weekcommissaris.

<i>Naam</i>	<i>Achtergrond</i>	<i>functie</i>	<i>lid sinds</i>
dhr. drs. W.C.H. Brandt	welzijnswerk	voorzitter en weekcommissaris	mei 2009
mw. mr. M.V. Scheffers	rechter	vz beklagcie.	Jan. 2017
mw. mr. W.R. Arema	advocaat	plv.vz beklagcie.	april 2009
dhr. mr. G.E. van der Pols	advocaat	plv.vz beklagcie.	mrt 2010
dhr. drs. G. Bakx	gevangeniswezen	weekcommissaris	dec. 2017
mw. drs. M. van Bokkem	pedagoog	weekcommissaris	juni 2011
mw.mr. S.M. Conijnenberg	advocaat	weekcommissaris	april 2008
dhr. M. Dors	RvdK	weekcommissaris	sept.2013
mw. mr. drs. K. van Keeren	Reclassering	weekcommissaris	dec. 2017
dhr. drs. F.W. van der Meer	huisarts	weekcommissaris	jan. 2013
mw. E.E. Rambaldo	mediator	weekcommissaris	april 2009

Sinds maart 2013 is mw. mr. J.A. Seebregts, medewerker van het bureau Commissies van toezicht van de rechtbank Rotterdam, secretaris van de Commissie.

Volgens de wet (de artikelen 51a t/m 51e Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen juncto artikel 14 Reglement justitiële jeugdinrichtingen) moet ook een psychiater deel uitmaken van de Commissie van Toezicht. Eerder is er een vacature uitgezet bij het kenniscentrum, dit heeft echter niet geleid tot een sollicitatie. Ook in de persoonlijke netwerken van de leden is naar een geïnteresseerde psychiater gezocht. Deze werd aanvankelijk wel gevonden maar haakte op het laatste moment af omdat betrokkene binnen korte tijd met pensioen zou gaan en daar voor zichzelf een bezwaar zag. Er is hier geen verder vervolg aangegeven in 2022.

3. De cijfers

	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal aantal ingediende klachten	161	179	255	318	205
Totaal aantal uitgestroomde klachten	147	126	250	306	178
Ingetrokken	96 (65%)	86 (68%)	145 (58%)	160 (52%)	69 (39%)
Niet-ontvankelijk	21 (14%)	25 (20%)	53 (21%)	44 (14%)	31 (17%)
Rogatoir	4	15	4	7	5
Overgedragen	2	1	4	6	2
<i>(resterende inhoudelijke beoordelingen)</i>	(24)	(53)	(44)	(89)	(71)
Gegronnd of deels gegronnd	8 (33%)	10 (20%)	15 (34%)	24 (27%)	39 (55%)
Ongegronnd	16 (67%)	43 (80%)	29 (66%)	65 (73%)	32 (45%)

4. De taken en werkwijze van de Commissie van Toezicht

Artikel 7 van de Beginselenwet schrijft voor dat de Commissie zich door persoonlijk contact met de jeugdigen regelmatig op de hoogte moet stellen van onder hen levende wensen en gevoelens en dat één van haar leden hiertoe bij toerbeurt optreedt als maandcommissaris.

Ook staan in dit artikel de wettelijke taken van de Commissie van Toezicht omschreven. Deze betreffen:

1. **De toezichthoudende taak** - toezicht houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming binnen de inrichting.
2. **De bemiddelende taak** - kennis nemen van door de jeugdigen, ouder(s) of voogd,

stiefouder(s) of pleegouder(s), naar voren gebrachte grieven en daarin te bemiddelen.

3. **De rechtsprekende taak** - de behandeling van formele klaagschriften.
4. **De adviserende taak** - advies en inlichtingen geven aan de Minister, de RSJ en de vestigingsdirecteur.

De vier taken zullen hieronder afzonderlijk per paragraaf worden belicht voor het jaar 2022.

5. De toezichthoudende taak

Het toezicht houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming in de inrichting gebeurt door middel van een tweetal periodiek terugkerende werkzaamheden van de Commissie van Toezicht, te weten:

- a) **Het weekcommissariaat.** Iedere week heeft een “maandcommissaris” contact gehad met de inrichting en de jeugdigen die hier om verzocht hadden. Onaangekondigd bezoek door de Commissie heeft dit jaar niet plaatsgevonden. Zie verder over dit onderwerp onder hoofdstuk 6.
- b) **Maandelijks vergaderingen** met en zonder de vestigingsdirecteur waar binnen met name de bijzonderheden van de afgelopen periode zijn besproken, maar uiteraard ook de bevindingen van de diverse weekcommissarissen en de uitkomsten van de beklagzittingen.

In beginsel vergadert de Commissie van Toezicht elke derde dinsdag van de maand. De vergadering bestaat uit een eerste deel van 14:30 tot 15:30 uur zonder aanwezigheid van de directeur en een tweede deel van 15:30 tot 16:30 uur met aanwezigheid van de vestigingsdirecteur. Conform artikel 19 Regeling justitiële jeugdinrichtingen (Rjj) brengt de directeur tijdens iedere vergadering een algemeen verslag uit over wat er sinds de vorige vergadering in de inrichting is voorgevallen. Tevens worden de verslagen van de weekcommissarissen alsmede de uitspraken van de beklagcommissie verspreid en besproken voor zover zij aanleiding geven tot bijzondere opmerkingen of vragen aan de vestigingsdirectie.

In 2022 is de Commissie elke maand, met uitzondering van de maand augustus, bijeen geweest. In het eerste kwartaal van 2022 vonden de bijeenkomsten digitaal plaats middels Skype. Sedert april 2022 zijn de bijeenkomsten hybride geworden, waarbij de wijze van deelname ter beoordeling werd gelaten aan ieder afzonderlijk commissielid. In mei 2022 heeft er een gezamenlijke bijeenkomst plaatsgevonden met de afdelingshoofden en vestigingsdirecteur.

Naast de informatie die de Commissie in de vergadering krijgt, krijgen de Commissieleden wekelijks de Nieuwsbrief RJJJ toegezonden per mail middels Zivver.

Met de algemene directie DJI heeft de voorzitter van de Commissie samen met de andere voorzitters CvT van RJJJ Den Hey-Acker, RJJJ De Hunnerberg, RJJJ Horsterveen op 17 mei 2022 een overleg gehad. Tijdens het overleg stond de ervaringsuitwisseling en de capaciteitsdruk centraal. Verder werd gesproken over de groei van de verharde doelgroep jeugdigen in de criminaliteit en de vraag vanuit de CvT's om beter zicht te krijgen op incidenten. Daarnaast is de klachtenanalyse van 2 november 2021 besproken tijdens het overleg.

Voorts heeft de voorzitter van de Commissie op 30 juni 2022 deelgenomen aan een gezamenlijk overleg van voorzitters van alle CvT's van de RJJJ's met de vertegenwoordiger 'Jeugd' in de

Klankbordgroep. Hier stond de kennismaking met elkaar centraal en de wijze waarop CvT's elkaar als ook de Klankbordgroep kunnen ondersteunen.

De voornoemde voorzitters kwamen op 1 juli 2022 wederom samen op uitnodiging de heer Van Els, directeur a.i. Divisie Forensische Zorg en Justitiële Jeugdinrichtingen. Deze bespreking werd gedomineerd door de gevolgen van het personeelstekort binnen de justitiële jeugdinrichtingen en in het kort de veranderingen rondom Vrijheid op Maat. De landelijke werving op basis van de toezegging van de minister voor Justitie en Veiligheid om de personele inzet in de inrichtingen uit te breiden (onder meer een derde persoon op de groep) krijgt aandacht, als ook de alternatieven waaraan gewerkt wordt om ook de jeugdigen op hun kamer informatie en lesmateriaal aan te reiken. In gezamenlijk besluit is overeengekomen dat dit overleg een regulier periodiek karakter zal krijgen.

De Commissie wordt tijdig geïnformeerd over de besluitvorming aangaande een dwangbehandeling. Zo ontvangt de commissie een schrijven van mevrouw De Veth, manager opvoeding en behandeling van RJJJ De Hartelborgt, waarin zij de beweegredenen aangaande het voornemen, dan wel het besluit of de verlenging van het besluit, tot dwangbehandeling toelicht. Naar aanleiding van deze berichtgeving, heeft een afgevaardigde van de Commissie met een medische achtergrond de jeugdige in kwestie bezocht en hiervan verslag uitgebracht aan de Commissie. Daarnaast heeft voornoemde afgevaardigde ook namens de Commissie een adviserende rol jegens de manager opvoeding en behandeling over het voorgenomen besluit tot dwangbehandeling.

6. De bemiddelende taak

Volgens een roulerend schema bezoeken de “maandcommissarissen” normaliter wekelijks de inrichting. Net als in de voorgaande twee jaren, is het in het jaar 2022 door beperkte toegangsmogelijkheden niet immer fysiek gebeurd. In het eerste kwartaal werden de ingediende klachten, via een beveiligde verbinding, voorafgaand aan een nieuwe week, aan de desbetreffende maandcommissaris toegezonden.

Met deze klachten zoekt de maandcommissaris contact met de betreffende jeugdige en indien nodig met het inrichtingspersoneel. Doel is om te onderzoeken of de ingediende klacht op te lossen valt alvorens er een beklagrechter zich hierover moet gaan buigen. De Commissie heeft als standpunt dat voor een goed leefklimaat binnen de inrichting te allen tijde getracht moet worden om dergelijke klachten op te lossen zodat het klimaat niet verder verstoord wordt. Daarnaast worden de eventuele “sprekersbriefjes” behandeld. Jeugdigen kunnen hiermee een aanvraag doen om een lid van een Commissie te spreken. De Commissie is in dit verband een onafhankelijk orgaan waarmee de jeugdigen veilig in gesprek kunnen. Gemeld dient te worden dat de z.g. sprekersbriefjes in RJJJ De Hartelborgt nauwelijks worden gebruikt. Echter, door de fysieke aanwezigheid van een lid van de Commissie van Toezicht ‘op de groep’, jeugdigen vaak aanleiding vinden om vragen, waarmee zij zitten, met het betreffende lid te bespreken.

Gedurende het eerste kwartaal van 2022 waren er beperkingen om de inrichting fysiek te bezoeken. Het ingaande- en uitgaande personenverkeer diende immers, net als in het jaar 2021, zo veel als mogelijk beperkt te blijven. In deze periode hebben de contacten tussen jeugdigen en betreffende maandcommissaris dan ook voor het overgrote deel telefonisch plaatsgevonden, een Skype verbinding was in deze niet te organiseren. Dit laatste bemoeilijkte de situatie wel enigszins. Een fysiek gesprek heeft in een dergelijke situatie zeker de voorkeur. Ook het onaangekondigd bezoeken van afdelingen, om te praten met jeugdigen en personeel, kon veelal niet plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2022. Niet lang na de aankondiging van de directie dat de Commissie van Toezicht weer welkom was in de inrichting (oktober 2021), namen de landelijke besmettingscijfers weer fors

toe (door de Omikronvariant) en was er een nieuwe landelijke lockdown. In 2022 werden de beperkende maatregelen langzaam versoepeld na een harde lockdown. Uiteindelijk vervielen de laatste maatregelen in maart 2022, waardoor er meer mogelijkheid kwam tot het fysiek bezoeken van de inrichting, hetgeen de bemiddelende taak ten goede is gekomen doordat er wederom face-to-face contact mogelijk was met de jeugdigen. Gezien de aard van de doelgroep, was dit een gemis ten tijde van de beperkende maatregelen.

Na ieder bezoek of telefonisch contact wordt door de maandcommissaris een verslag opgesteld. In dit verslag staan o.a. de aard van de klacht en wat het bemiddelingsgesprek heeft opgeleverd. Wenst de jeugdige zijn klacht in te trekken, dan tekent hij deze af op het betreffende beklagformulier. Wenst de jeugdige zijn/haar klacht door te zetten, dan wordt dit, voorzien van zijn argumentatie, doorgezet naar het secretariaat. Daarna wordt deze klacht zo spoedig mogelijk op de rol geplaatst van de eerstkomende beklagzitting.

Uit een dergelijk verslag kunnen ook vragen voortkomen, die bestemd zijn voor de leiding van RJJ De Hartelborgt. Deze worden dan tijdens het eerstkomend overleg met de vestigingsdirecteur besproken en zo nodig van een advies voorzien. Alle verslagen worden in de digitale- en beveiligde “samenwerkingsruimten” geplaatst zodat ieder afzonderlijk lid hier inzage in kan hebben.

Het aantal klachten is ten opzichte van het jaar 2021, gedaald van 355 naar 205 in het jaar 2022. Dit betreft een daling van 43%. Een duidelijke oorzaak hiertoe is niet als zodanig uiteen te zetten. Een logische redenatie hiertoe kan mogelijk worden gevonden in het afschalen, dan wel vervallen van de beperkende maatregelen binnen de inrichting in 2022. Van het totaal aantal klachten dat is bemiddeld wordt een deel ingetrokken (39%) en deel wordt doorgezet (40%). Het resultaat van de bemiddelingen blijkt gelijkmatig te zijn verdeeld. Daarnaast is een deel van de klachten niet-ontvankelijk verklaard (17%).

De aard van de klachten in het jaar 2022 varieert. De top 3 bestaat uit:

Bejegening (15). De wijze waarop met de jeugdige wordt omgegaan.

Disciplinaire straf (23). Dit zijn bijv. klachten over uitsluiting aan activiteiten, opsluiting in een andere verblijfsruimte of geen stroom op kamer.

Informatie/Procedure (41). Hier kan worden gedacht aan klachten over een onduidelijk dagprogramma, de informatie rond urinecontroles, bezoek en verlof.

7. De rechtsprekende taak

De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie. De beklagzittingen worden periodiek op een maandagochtend ingepland. Een aantal van de zittingen zijn dit jaar komen te vervallen, omdat er onvoldoende klachten waren. Tijdens de pandemie vonden de beklagzittingen middels een Skype-verbinding plaats, echter met het verdwijnen van de beperkende maatregelen vonden de beklagzittingen nagenoeg weer fysiek plaats op locatie. Er vonden totaal 20 zittingen plaats in 2022. In het geval dat er slechts een klein aantal klachten te behandelen is, wordt in overleg tussen de voorzitter en de secretaris beslist of de zitting doorgaat of dat de klachten worden doorgeschoven naar een volgende zitting mits een eventueel bij de zaak betrokken advocaat hier akkoord mee gaat. Of de klacht kan worden doorgeschoven, hangt uiteraard ook af van de actualiteit van de klacht.

De drie vaste leden van de beklagcommissie treden op als enkelvoudig beklagrechter en/of als voorzitter van de meervoudige beklagcommissie. Zij worden ook aangeduid als de beklagvoorzitters. In het geval van een meervoudige zitting treden naast de beklagvoorzitter twee van de andere leden van de Commissie van Toezicht op als bijzitter.

Indien één van de twee bijzittende commissieleden de zaak in bemiddeling heeft gehad als weekcommissaris, wordt de behandeling enkelvoudig door de beklagvoorzitter afgedaan, tenzij de jeugdige geen bezwaar heeft tegen de aanwezigheid van betreffende commissielid.

Ook buiten de zittingen om wordt incidenteel een klacht afgedaan, doorgaans door de voorzitter van de beklagcommissie. Voor een goed functioneren van de beklagcommissie is het belangrijk dat de samenwerking met de inrichting goed verloopt. Van belang is dat de verweerschriften tijdig door het secretariaat zijn ontvangen en de jongeren op de zittingsdag tijdig naar de zaal worden gebracht.

Over het algemeen loopt alles goed. Wel is het dit jaar een aantal keren voorgekomen, dat verweerschriften pas heel laat – soms zelfs in het weekend voor de zitting op maandag – werden aangeleverd. Ook komt het geregeld voor dat bijlagen, bijv. onderliggende besluiten, ontbreken. Dat is vervelend, omdat dit de feitenvaststelling ter zitting lastig maakt. De Commissie heeft hiervoor in 2022 een aantal malen aandacht gevraagd bij de directie. Voorts is er een verbetering zichtbaar geworden, echter blijft dit een nadrukkelijk aandachtspunt. Er zijn twee afdelingshoofden die afwisselend aanwezig zijn bij de zitting, welke tevens belast zijn met het opstellen dan wel controleren van het verweer.

Het aantal door de beklagrechter behandelde klachten in 2022 is ten opzichte van 2021 afgenomen, hetgeen past bij de afname van het totaal aantal klachten. Het aantal behandelde klachten door de beklagcommissie is gedaald van 89 naar 71. Ook hier is de oorzaak van de daling niet overduidelijk, al zou dit kunnen samenhangen met de versoepelingen, dan wel het opheffen van de beperkende coronamaatregelen.

De Commissie heeft aangegeven dat de compensatie bij een gegronde klacht meer in verhouding moet staan tot de normschending, en heeft hiertoe aangegeven het wenselijk te vinden dat de compensatielijst zou worden herzien. Hiertoe is de compensatielijst besproken binnen de Jeugdraad, waarna is besloten de compensatielijst uit te breiden met persoonlijke verzorgingsproducten en voedingsmiddelen.

8. De adviserende taak

De Commissie van Toezicht heeft elke vergadering gebruikt om voor bepaalde zaken en bevindingen aandacht te vragen en zo nodig hierop gevraagd dan wel ongevraagd advies gegeven. De voorzitter van de Commissie van Toezicht heeft voorafgaand aan de vergadering een afstemmingsoverleg met de vestigingsdirecteur.

In het jaar 2022 zijn met name de volgende onderwerpen regelmatig aan de orde gekomen:

Coronapandemie:

Net als in het jaar 2021, zijn de coronapandemie en de daarmee samenhangende beperkende

maatregelen, niet onbesproken gebleven in 2022. Regelmatig heeft de Commissie tijdens de vergaderingen aandacht gevraagd voor de impact van de beperkende maatregelen op de jeugdigen, dan wel de terugkerende ruimte met het eindigen van de beperkende maatregelen.

De Commissie was blij te horen dat het fysieke onderwijs het gehele jaar doorgang kon vinden in RJI De Hartelborgt.

Het aantal besmettingen in de inrichting, zowel onder jeugdigen als onder personeel, fluctueerde maar heeft niet geleid tot problemen.

Personeelstekort/capaciteitsdruk:

Al tijden kampt RJI De Hartelborgt met een personeelstekort en met druk op de bezetting van de beschikbare bedden. In oktober 2021 heeft minister Dekker een pakket met maatregelen ingezet voor de lange en middellange termijn om de personele capaciteitstekorten in RJI's te verhelpen. In maart 2022 hebben de inspecties (lees: Inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie van het Onderwijs en de Nederlandse Arbeidsinspectie) geconstateerd dat DJI en de RJI's zich enorm hard inspannen om het capaciteits- en personeelstekort en de gevolgen hiervan aan te pakken, dat de uitvoering van de aanvullende steunmaatregelen in volle gang was en dat het tijd nodig had om de effecten van deze maatregelen in de praktijk zichtbaar te maken. De Commissie van Toezicht heeft waargenomen dat de reservecapaciteit standaard wordt benut en het voor RJI De Hartelborgt moeilijk is om aan goed gekwalificeerd personeel te komen. Dit neemt niet weg dat de reservecapaciteit onbewogen blijft. In de gesprekken met jeugdigen over hun klachten is de Commissie opgevallen dat deze deels gaan over de voortgang binnen hun traject, zoals bijvoorbeeld het niet doorgaan van het (wettelijk verplichte) dagprogramma, het niet doorgaan van verlof of het moeizaam opbouwen van een vertrouwensband vanwege een wisselend personeelsbestand waardoor zij moeilijk tot (vertrouwelijke) gesprekken kunnen komen. Echter, het personeelsbestand is in opbouw binnen RJI De Hartelborgt. Op 15 oktober 2022 heeft er een wervings- en voorlichtingsdag in de inrichting plaatsgehad. De uitkomst daarvan is de Commissie van Toezicht onbekend.

Brief Inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Nederlandse Arbeidsinspectie en Onderwijsinspectie over de stand van zaken inzake het intensief toezicht op de RJI d.d. 10 november 2022

In de voortgangsbrief van 10 november 2022 hebben de inspecties de stand van zaken uiteengezet. Uit het geïntensiveerde toezicht op de RJI's is gebleken dat, ondanks alle inspanningen de kwaliteit van de taakuitvoering van de RJI's te verbeteren, al geruime tijd niet op orde is. De inspecties hebben aangegeven dat er een kritische grens is bereikt. Het pakket aan steunmaatregelen om tot acute- en structurele verbeteringen in de capaciteit en personele bezetting van RJI's te kunnen komen, hebben tot op dan onvoldoende effect, waardoor het de RJI's in onvoldoende mate lukt om de urgente en noodzakelijk kwaliteitsslag te maken waardoor een passende behandeling en een verantwoord verblijf van en voor de in de RJI's verblijvende jongeren, uitblijft. Daarnaast hebben de inspecties geconstateerd dat de RJI's en DJI werken aan een onuitvoerbaar opdracht, en hebben zij minister Weerwind verzocht tot een ingrijpen in de keten dan wel te zorgen voor een weerbaar en veerkrachtig stelsel van Justitiële Jeugdinrichtingen. De Commissie van Toezicht herkent zich in bovenstaande, en acht hetgeen zeer zorgelijk.

Kamerbrief van minister Weerwind over capaciteits- en personeelstekort in de justitiële jeugdinrichtingen d.d. 10 november 2022

Minister Weerwind (rechtsbescherming) heeft in een beleidsreactie op 10 november 2022 aangegeven de bevindingen van de inspecties zorgwekkend te vinden. De druk op de capaciteit zou volgens de

minister de afgelopen periode zijn afgenomen in de RJJIS, maar geeft hierbij aan de grote “bottleneck” een tekort aan personeel is, hetgeen ertoe leidt dat het uitvoeren van het dagprogramma onder druk komt te staan. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt, verwacht de minister niet dat dit binnen afzienbare tijd zal wijzigen. Daarnaast ziet de minister weinig nut in het ingrijpen in de keten, daar het beperken van de instroom zijns inziens niet mogelijk is, vanwege het aantal opgelegde straffen en maatregelen. Daarbij komend zijn er doorgaans geen alternatieven voorhanden, wanneer een justitiële jeugdige wordt geplaatst. Mocht deze instroom wel kunnen worden beperkt dan zal dit leiden tot een verplaatsingseffect naar het voorveld van de jeugdstrafrechtketen, hetgeen hij zeer onwenselijk acht. De minister ziet niet direct een reden tot het zorgen voor een weerbaar en veerkrachtig stelsel van justitiële jeugdinrichtingen. Op dit moment is er volgens de minister geen gebrek aan gebruik aan gebouwelijke capaciteit of financiële middelen. De huidige problemen worden volgens de minister veroorzaakt door het personeelstekort en hij acht het noodzakelijk om de druk op het personeel te verlichten. DJI werkt daartoe een aantal scenario’s uit. Hoe dit er concreet uit zal gaan zien voor RJJ De Hartelborgt is de Commissie niet bekend.

Mailverkeer

Het mailverkeer tussen leden van de Commissie van Toezicht en De Hartelborgt was in 2021 niet beveiligd. Dit was overigens een landelijk probleem, welke het afgelopen jaar is verholpen daar er middels Zivver wordt gemaïld. Zivver is een dienst waarmee op veilige wijze informatie kan worden uitgewisseld, doordat deze per mail wordt versleuteld.

Gesteld kan worden dat de Commissie voldoende op de hoogte is gehouden en daardoor voortdurend in de mogelijkheid geweest is om, waar mogelijk, advies uit te brengen. De Commissie is naast het reguliere overleg door periodiek toegezonden Nieuwsflitsen en Nieuwsbrieven JJI op de hoogte gebracht van actuele ontwikkelingen.

9. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen in het jaar 2022

- Vestigingsdirecteur mevrouw Herschleb heeft per ingang van half januari 2022 RJI De Hartelborgt verlaten. Zij is projectleider geworden in de nieuwe RJJ Horsterveen. Als interim-directeur is de heer Baaijens aangesteld. In februari 2022 heeft de Commissie van Toezicht kennis met hem gemaakt tijdens de vergadering en hem van harte welkom geheten. Hij was voor een half jaar aangesteld om de functie van mevrouw Herschleb waar te nemen, zijn werkzaamheden voor RJJ De Hartelborgt zijn per 31 mei 2022 gestopt.
- Per 16 mei 2022 is mevrouw Mulder aangesteld als vaste vestigingsdirecteur van RJJ De Hartelborgt. Op 17 mei 2022 heeft de Commissie van Toezicht kennis met haar gemaakt tijdens de jaarlijkse gezamenlijke vergadering met afdelingshoofden, waarin gesproken is over de gang van zaken binnen de inrichting.
- Op 11 juli 2022 was er een brandmelding in de inrichting waarvan de Commissie op de hoogte is gesteld door mevrouw Mulder. De brand was het gevolg van een kortsluiting in de verouderde luchtventilatie in de inrichting.
- In september 2022 heeft er een LBB actie plaatsgehad in de inrichting. Er is een 100% personeelscontrole uitgevoerd en de LBB is alle afdelingen, met uitzondering van de VIC en de

Foba, langsgedaan. Naast veel rookwaar en aanstekers is er een beetje hasj aangetroffen. Verder waren er geen bijzonderheden. Bij het personeel is niets aangetroffen. Een dergelijke LBB actie vindt eenmaal per jaar plaats.

- Op 1 september 2022 is er een nieuw afdelingshoofd gestart op afdeling De Kikker.

10. Conclusie

Het was een jaar waarin de beperkende maatregelen werden opgeheven. Hierdoor kon de Commissie van Toezicht haar werkzaamheden als vanouds uitvoeren, daar er weer onbeperkt toegang tot de inrichting mogelijk was als ook het fysieke weerzien met jeugdigen, personeel en commissieleden.

De Commissie heeft in 2022 haar vier taken weten te volbrengen. De samenwerking met de waarnemend dan wel vaste vestigingsdirecteur is prettig verlopen, en op alle vlakken zijn goede oplossingen gevonden. Er is hybride gewerkt binnen de Commissie van Toezicht, maar in algemene zin kan worden gesteld dat de taken op fysieke wijze zijn uitgevoerd. De ingediende klachten zijn nagenoeg allemaal afgehandeld en de reguliere overleggen met de directie zijn voor het grootste deel doorgegaan. Ook de beklagzittingen konden goed doorgang vinden.

In het jaar 2022 heeft het vraagstuk rondom het capaciteits- en personeelstekort voortgeduurd. In oktober 2021 zijn er steunmaatregelen afgekondigd door minister Dekker, om de personele capaciteitstekort binnen de justitiële jeugdinrichtingen te verhelpen. De inspecties hebben in november 2022 in een brief, de stand van zaken kenbaar gemaakt, waarin ze hebben aangegeven dat de taakuitvoering van de RJJ's al geruime tijd niet op orde is, waardoor een kritische grens is bereikt. De steunmaatregelen hebben onvoldoende effect, waardoor er onvoldoende tot een urgente- en noodzakelijke kwaliteitsslag kan worden gekomen. Een zorgelijke ontwikkeling, welke de Commissie van Toezicht niet onbekend is vanuit de gesprekken met jeugdigen en personeel. Het is voor de Commissie eveneens zichtbaar dat RJJ De Hartelborgt zich zeer inspannt om dit tekort tegen te gaan. Er is een stijgende lijn zichtbaar voor wat betreft de aanwas van personeel binnen RJJ De Hartelborgt, hetgeen het klimaat binnen de inrichting ten goede lijkt te komen.

De Commissie is periodiek op de hoogte gesteld over de situatie binnen de inrichting. Er zijn speciale nieuwsbrieven uitgebracht die ook naar de diverse commissieleden zijn verzonden. Daarnaast is er regelmatig overleg geweest tussen de voorzitter en de vestigingsdirecteur.

Het aantal klachten is afgenomen (-43%) hetgeen mogelijk samenhangt met afschalen en eindigen van de beperkende coronamaatregelen.

Al met al wil de Commissie ook dit jaar haar respect en waardering uitspreken voor het personeel van RJJ De Hartelborgt. In zeer lastige omstandigheden zijn de fundamentele rechten van de jeugdigen niet in gevaar geweest.

De Commissie heeft haar werk in de basis kunnen uitvoeren. De Commissie heeft zeer uitgekeken naar de periode waarin de beperkende coronamaatregelen zijn opgeheven en er weer onbeperkt fysiek bezoek aan RJJ De Hartelborgt mogelijk was. In het jaar 2022 was het zover.